

VYPŘÁVĚJ, MILÝ LUKÁŠI

Vánoční hra pro 12 herců; napsal Petr Firbas.
Poprvé provedena 2013 ve sboru v Horních Počernicích.

POSTAVY

- Teofil
- Lukáš
- Marie
- Josef
- Lea
- Izmael
- 1., 2. a 3. anděl
- 1. a 2. pastýř
- Vypravěč

SCÉNA

Dvě opony vedle sebe, které se postupně střídavě otvírají a zavírají.

PROLOG

(Před oponou sedí evangelista Lukáš z jedné strany a z druhé strany nakladatel jeho evangelijního spisu — Teofil.)

LUKÁŠ

Tak, milý Teofile–Bohumile, rozhodl jsem se, že ti ještě jednou budu přesně vyprávět, jak to tenkrát bylo. Mnozí už se o to pokoušeli přede mnou, ale já to zkusím znovu.

TEOFIL

Výborně. Ale vyprávěj to tak, aby tomu lidi rozuměli.

LUKÁŠ

Neboj se. Budeš se divit, jak to bude ze života.

TEOFIL

Tak už se do toho pusť.

PRVNÍ DĚJSTVÍ

(Otevře se jedna z opon. Za ní vidíme Josefa a Marii a další dvojici — muže a ženu.)

MARIE

Já už do toho Betléma snad nedojdu. Prosím, Josefe, dej mi napít. Umírám žízní.

JOSEF

(dává jí napít z láhve) Už vidím první betlémské domy. Vydrž, Marie.

IZMAEL

My se ženou už toho máme taky dost. Natož Marie, když je v devátém měsíci.

LEA

(bere Marii pod paži) Pojd', Marie, pomůžu ti. Stejně tě obdivuji, kolik jsi toho už z Nazareta ušla.

JOSEF

Takový malý kousíček země máme v Betlémě po svých předcích, ale musíme se kvůli císařským daním vláčet tak daleko. A ještě nás císař okrade.

IZMAEL

No nejsme ani první ani poslední, jsou nás stovky, v Betlémě bude určitě narváno.

(Zatáhne se opona.)

TEOFIL

Víš, že si na ten soupis majetku vzpomínám. Vyprávěl mi o něm kamarád Izachar, jeho rod pochází z Judska. Bylo to za císaře Augusta, prý tam tehdy s ostatními putoval jeho pradědeček. Ale vždyť ti Římani si i dneska myslí, že jim patří celý svět a podle toho se chovají. Máš pravdu, že to tvoje vyprávění je ze života. Pokračuj, zajímá mě to.

DRUHÉ DĚJSTVÍ

(Otevře se jedna opona. Josef s Marií a Izmael s Leou tloučou na dveře. Otvírá jim majitel útulku.)

IZMAEL

Prosím vás. Nemůžete nás ubytovat? Už jsme všechno obešli. Všude je plno a zůstat na ulici není vůbec bezpečné. Jste poslední dům v Betlémě.

MAJITEL

Kdepak. Mám přeplněno. Je mi líto.

LEA

Prosím aspoň za Josefa s Marií. Vždyť ona může v noci porodit.

MAJITEL

Snad jediné do chlíva. Je to bída, ale je tam docela teplo a suchá sláma.

JOSEF

(obrátil se na Leu a Izmaele) A co vy?

LEA

My už něco najdeme. Nedělejte si starost. Ach, ti Římani.

MAJITEL

Ale, tak pojdte všichni.

(Zatáhne se opona a roztáhne se druhá, za ní tři hudebníci v bílých prostěradlech jako andělé.)

1. ANDĚL

Tak se jen připravme, nástroje naladíme, čeká nás veliký a slavnostní koncert.

(Všichni ladí nástroje.)

2. ANDĚL

A trochu toho rytířstva nebeského k tomu ještě pozveme, ať je to pěkný rachot, když se má konečně narodit Spasitel.

3. ANDĚL

A pak rychle dolů na zem. Nad pláně betlémské, jak nám to náš Pán přikázal.

(Andělé hrají „Slyš, jaká to libá píseň“ [Evangelický zpěvník, 297, 1.sloka]. Potom se zatáhne opona, před kterou z obou stran stále sedí Lukáš s Teofilem.)

TEOFIL

(trochu našťavaně) Lukáši, sliboval jsi, že to bude ze života. Zatím jsem tomu rozuměl. Na jedné straně nafoukanej císař a na druhé straně mámy, které kvůli němu musejí přivádět svoje děti na svět někde v chlívě. *(důrazně)* Ale co sem pleteš ty anděly? Kdo ještě v dnešní době věří na tyhle posly dobrých zpráv? To už mi moc ze života nepřipadá.

LUKÁŠ

Tak na to já mám jiný názor než ty. Já těm poslům dobrých zpráv věřím. Vydrž ještě chvíli poslouchat.

(Otevře se levá opona a za ní dva pastýři sedí kolem ohníčku.)

1. PASTÝŘ

(dívá se do ohně) Nikdy si pořádně nezvyknu na tu noční zimu.

2. PASTÝŘ

Já se zase pořád nemohu zbavit strachu z té tmy. Nikdy nevidíš, jaká šelma se právě potuluje kolem stáda a kolik kusů zase roztrhá.

1. PASTÝŘ

Vždyť je to jako mezi lidmi. Jsou na sebe někdy horší, než ty divoký zvířata.

(Za druhou oponou se rozsvítí prudké světlo.)

2. PASTÝŘ

Co to je za světlo? Teď, uprostřed noci?

(Otevře se druhá, pravá opona a ukáže se nasvětlená scéna, na které už je připravená nebeská muzika se vši parádou. A andělé muzicírují [Z nebe přicházím samého, Evangelický zpěvník, 287, 4–6. sloka]. Pastýři se nemohou z toho vidění vzpamatovat, jenom na to hledí.)

VYPRAVĚČ

Narodil se vám dnes Spasitel, který jest Kristus Pán, v městě Davidově. A toto vám bude znamením: Naleznete nemluvnátko plénkami zavinuté, ležící v jeslích.

(Po zpěvu andělů se opony zavřou a světlo zhasne.)

TEOFIL

Spasitel, to znám, Lukáši. Ten, co spasí celý svět. To už jsem taky slyšel. To je ze života, ale vlastně to moc radostné není. Spíš naopak. To o sobě tvrdil už císař Augustus a všichni ti, co nám dneska vládnu. Pořád vykřikují: Spasíme svět. Bude ráj na zemi. Ale pak je stejně všechno jinak.

LUKÁŠ

Já ten ráj na zemi taky nevidím a těmhle spasitelům s mečem taky nevěřím. Ale raději se podívejme, jakého Spasitele našli pastýři v Betlémě.

(Otevře se opona s betlémským výjevem: Josef a Marie u jeslí s miminkem, vedle nich Lea s Izmaelem.)

LEA

(rozvěšuje na šňůře hadříky; k Marii) Jsem tak ráda, že jsme se sem nakonec všichni vešli. Aspoň jsem ti mohla trochu pomoci. A už je tu s námi, Marie, i tvoje děťátko. Docela to v tom našem chlívě všechno zkrásnělo.

MARIE

(přikyvuje)

JOSEF

Někdo sem jde.

(Zleva přicházejí oba pastýři.)

1. PASTÝŘ

Tak je to přesně tak, jak nám to ti andělští muzikanti povídali. Děťátko v chlívě, v jeslích pro dobytek, zabalené v plínkách na slámě. Kristus Pán, Spasitel, malej a bezbrannej. To je úplně jinej Spasitel, než císař Augustus, kterej se pořád ohání mečem a vojáky.

2. PASTÝŘ

Myslíš, že takovej bezbrannej Spasitel může něco změnit?

1. PASTÝŘ

Když si to myslí Pán Bůh, tak to tak asi bude.

JOSEF

Ale že je nám i v té bídě s naším děťátkem moc hezky, vidte pastýřové, vid' Marie, že Leo a Izmaeli.

2. PASTÝŘ

Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi, Bůh v nich má zalíbení. Tak nějak to bylo, vid'? *(obrábí se na druhého pastýře)*

MARIE

Co jsi to říkal, že v nás lidech má Pán Bůh zalíbení? Že mu na nás všech záleží?

1. PASTÝŘ

Přesně to jsem říkal a tohle vaše děťátko nám to prý jednou připomene, abychom na to už nikdy nezapomněli. To jsme vám měli vyřídit.

MARIE

Zvláštní. Zatím tomu moc nerozumím, ale budu o tom přemýšlet.

2. PASTÝŘ

Tak je čas, abychom se zase vydali za stády do tmy venku. Ale musím vám říci, že se už té tmy tolik nebojím. Něco se změnilo.

1. PASTÝŘ

Máš pravdu, nějak se všechno okolo nás projasnilo. Půjdeme.

(Odcházejí a zpívají „Slyš jaká to libá píseň“ [Evangelický zpěvník, 297, 2. sloka]. Zpěváci je v tom doprovázejí, ale bez hudby. Zpěv zaznívá stále z větší dálky. Zavírá se opona.)

LUKÁŠ

Promiň, Teofile, ale jinak ti to vyprávět neumím. Bez té andělské muziky a bez toho zpěvu, že se nám narodil Spasitel v chlévě, by to sice ze života bylo, ale bylo by to nějak moc smutné.

TEOFIL

Asi máš pravdu. Ale řeknu ti, že není úplně jednoduché tomu děťátku věřit.

LUKÁŠ

Jednoduché to není, ale mně v životě moc pomáhá, že mu věřit mohu. Třeba to pomůže i tobě, Teofile.

(Teofil a Lukáš ztichnou a pomalu odcházejí. Otevře se opona a tam je opět připravená andělská muzika.)

1. ANDĚL

Tak mám z toho našeho zpívání a muzicírování radost.

2. ANDĚL

Jenom mě mrzí, že zprávu, že se narodil Spasitel v chlévě, skoro nikdo neslyšel. Chtěl bych ji vyzpívat do celého světa. Vždyť je přece pro všechny lidi. Nechápu, proč to náš Pán takhle tají?

3. ANDĚL

Víš, já si myslím, že chtěl, aby si tu radostnou zprávu lidi předávali od jednoho k druhému. Tak jako ji ti pastýři vyřídili Marii a Josefovi a už tam byla i Lea a Izmael. Myslím, že si to pro sebe nenechali.

1. ANDĚL

Pánové, co jsme měli vyřídit, to jsme už vyřídili. Z nebe na zem, od Boha k lidem jsme to už poslali. To byl přece náš úkol, abychom to světlo, které je v děťátku Ježíši, v několika lidech rozsvítili. Víc dělat nemůžeme. Teď už zprávu o Ježíši nebudou vyřizovat andělé, ale budou si ji vyřizovat lidi sami mezi sebou. Jeden druhému.

3. ANDĚL

A my jim k tomu můžeme ještě pěkně zamuzicírovat a vy se k nám můžete přidat. *(obráť se k divákům)*

(Zpěvník Svítá, píseň číslo 339 — Tomu, kdo pro žal hlavu věší.)

KONEC